

TIMISIÁNA.

Foia pentru trebuintele poporului roman.

— Viétia prin lupta! —

Apare in fie-care dumineca.

— Lupta pentru viétia! —

Pretul: Pentru Austro-Ungaria:
pe un an întreg 4 ft. — pe $\frac{1}{2}$ de an 2 ft. — pe 3 luni 1 ft.
Pentru strainatate:
pe un an 14 franci. — pe $\frac{1}{2}$ de an 7 fre. — pe 3 luni 4 fre.

Un numer costa 10 cr.
Anuntiuri se publica cu 6 cr. de sir pentru fie-care publicare
si 30 cr. timbru.
Redactiunea si administratiunea fôiei e in Timisióra (Meier-

hófe, Schwanengasse 49) unde sunt a se adresa tóte cores-
pondintele pre cum si banii de prenumeratiune.
Manuscripte nefolosite nu se retrimit.
Epistole nefrancate nu se primesc.

Din economi'a nationala.*)

V.

In cartea plina de invetiaturi a unui barbat invetiát frances, cu numele *Lamennais*, intitulata „Cuvintele credintiei” — am dat de o pilda fôrte frumósa, care se potrivește la multe lucruri, dar se potrivește cu deosebire la noi, romanii, si la lipsele nóstre.

Un om — dice *Lamennais* — calatorea prin munti, si ajunse la un loc, unde un bolovan mare de piétra îi inchisese drumul, ear alta carare nu era nici d'a drépt'a si nici d'a sting'a lui.

Vediend bietul om, ca din pricin'a pietrei mari nu 'si póte continua, drumul, se opinti se misce piétra din cale, dar se osteni fara sporiu, pentru ca piétra era mare, ear puterile lui slabe.

Erant si ostenit cadíu omul la pamant, si superat incepu a se vaera: Ce se va alege din mine, déca nóptea me va afla aicea in singuratate, fara hrana, fara capataiu, si fara aparare, intr'o vreme in care umbla la góna fierele selbatice?

Si pana ce se vaerá densul in acest mod, vine un al doilea calatoriu si dupa ce si acest'a cercá a inburda piétra din cale, fara rezultat, se asiedia jos si el, si puse capul in pamant.

Mai venira si alti calatori, si multi, dar toti stáruir' un' vreme in stare se misce bolovanul din loc, si frica tuturor'a era mare.

In sfirsit dise unul din multime: Fratilor! ce nu a putut nici unul din noi se o face singur, se cercam dóra o putem face cu toti la olalta!

Si se sculara ómenii, si pusera umer la umer, si bolovanul se inburda la vale, ear ei 'si continuara drumul.

O mai frumósa pilda intru priceperea acelui adevér, ca cu „puteri unite” multe si grele lucruri se pot seversi — nu cunóscem.

Da! ce nu póte un om singur se duca in sfirsit — o pot doi; ce

nu pot face doi — pot diece; ce nu pot diece, pot o suta!

Asia suntem si cu institutele de bani.

Pare ca zace in firea nóstra ome-néscá, se nu putem viétii fara ajutoriu si spriginul inprumutat dela altii. Ómeni cu starea cea mai buna, ajung de multe ori in ispit'a de a inprumuta ceva dela vecinii lor carii altcum sunt stínsi de seraci, si pare ca din adins a intocmit proni'a dummedicéscá lumea acésta astfel, ca numarul celor lipsiti, si prin urmare avisati la ajutoriu si inprumutul altor'a se fie de dieci de ori mai mare, decat al acelor'a carii pot dice: „hardomnului, am de tóte ce 'mi trebuesce in casa mea!”

Fara inprumutare nu putem dara fi.

Si fiind ca diseram mai sus, ca numarul celor lipsiti, — cel putin dupa esperintiele castigate de primténiturile aceste, si din dilele de fatia — este grozav de mare, intru atata, incat, cei binecuvantati de sórte, cu prisosintiele lor nu pot se multaméscá pre toti: nu remane alta de facut, decat aceea ce au facut ómenii din pild'a de sus: se puna toti ómenii dintr' un sat umer la umer, avut si serac, si din cruceri adunati cu sudóre se 'si formeze institut de credit in satul lor, ca isvor de ajutorare pentru dilele negre.

Am mai atins ten'a acést'a in numarul prim' ai íoer' nóstre, dar fiind ca in mersul treptat al convorbirilor nóstre economice am ajuns de nou la ea, ne vom ocupa eara'si cu ea, mai pe larg si mai la intieles.

Bancele, séu institutele de bani, — numéscá-se ele ori si cum, — sunt mijlocitóre la invertirea banilor dintr'o mana intr' alta, — dar cu dobânda.

Institutele de bani fac dara negutictoria ca ori si care comerciant singuratic din lume, si marfa care se vinde si se cumpera in pravalia lor e — banul. A cumpera eftin si a vinde scump, acést'a e axiom'a negutictorilor in genere, care se póte aplica si la institutele de bani, cu o

mica modificare; aici adeca se dice: a cumpera mult, si a vinde mult, eaci asia se nasce dobânda!

Se mai insiram óre folósele care ni le aduc aceste institute?

Nu credem se fie carturariu roman, care se ne faca de minciuna, când dicem, ca institutele de credit si economii sunt tot atate isvóre nesecavere, a caror véne slobozite in tóte laturile, spala pe unde ajung tóte necasurile, chiar asia precum spala si ap'a riului tóta necuratiuni'a din calea acestuia

Se nu créda inse nime, ca tóte aceste se fac cu perdere, si cu jertfirea capitalelor oferate din partea intreprindietorilor; din contra, institutele de bani lucra cu dobânda, si inca, unele cu mare debânda, adeca dupa cum este de estinsa activitatea si operatiunea finantiala a lor.

Multe sunt operatiunile care le póte face un institut de bani, dintre care, fiind la noi vorb'a despre institute mai modeste, asia numite „banci poporale” vom insira numai cele mai insemnate.

Lucrul de capetenia la un institut de bani e a primi si a da; a primi depuneri si a da inprumuturi.

Depunere se numesce urmatórea operatiune; un om órecare are in pung'a s'a o suma anumita, de care la moment nu are lipsa; si ca se nu fie espus priméjdicii de a o perde. séu d'a i se fura: o depune la o banca, pe dobânda, adeca pe nisce interese mai moderate, si pe termin hotarít, séu si fara termin. Prin acést'a, omul a predat pe un timp órecare banii sei cu totul in proprietatea institutului, a carui treaba este acuma, a scóte folóse din banii acestia. Trebuie se i invertéscá cât de des prin alte mani, se i dee mai departe, déca voesce se nu aiba perdere, cu alte cuvinte trebuie se i inprumute celor lipsiti.

Acésta operatiune, (de a da banii mai departe) e de mai multe felii.

Asia este de esemplu e s c o m p t a r e, care nu e alta, decat cum-

*) Vedi „Timisiana”, Nr. 14, 16, 19, 23.

perarea cambiilor, nainte de espirarea termenului de solvire; apoi este lombardare, adica acordare de imprumuturi pe gagi, (zalog) pe aur, argint, pretioase, hartii de valoare etc; si este operatiune hipotecara, adica acordarea de imprumuturi pe realitati, se intielege cu termen de solvire mai lung.

Institutele de care e vorba, pot se fie infiintate si de privati si de corporatiuni; ear cele infiintate de corporatiuni sunt eara si de doua soiuri; adica sunt societati pe actiuni, cu un capital si cu un numer de actiuni, hotarit de loc la inceput, si sunt asociatiuni, (Genossenschaften, szövetkezetek) la cari numerul membrilor nu e precizat, si ori si cine poate se devina de atare, ori si când.

Aceste din urma sunt cele intemecate anume pentru popor, si cu aceste ne vom ocupa in numerul viitoriu, intr' un articlu' cu care inchiem apoi tractatul acesta.

P.

Cronic'a septemanei.

(Sciri mai insemnate din lume.)

Timisióra la 1 Octombrie n. 1885.

Revolutia in peninsula balcanica. Intemparii mari, ivite pe neasteptate, care au pus tota Europa in uimire, ne au silit a deschide rubrica' acesta, in care ca cronicari fideli si consciintiosi, vom nota de acuma nainte, toate intemparile mai insemnate din lume. Poporul roman dela sate dice si crede, ca imperatii si domnitorii stepanesc lumea. Evenimentele, care de doua septamani tien Europa intreaga in o iritatiune nespusa, si care ca un tresnet din senin, sau ivit in Rumelia orientala, dovedesc chiar contrariul, adica: ca poporele se stapanesc pe sine!... In Rumelia orientala a izbucnit revolutiunea! Acesta scire a latit'o telegraful in lumea intreaga inca in dumineca' trecuta. Despre izbucnirea revolutiunii si desvoltarea ei treptata pana in diu'a de astadi estragem din scirile respandite pana acuma, pe scurt, urmatoarele: Rumelia orientala e o tierisióra cu drepturi autonome, dar in cele politice si militare era supusa Turciei, respective Sultanului turcesc, in a carui nume domnea in tiara un guvernator, cu numele Gavril-pasia. Pe cand Gavril-pasia se afla in treburi oficiose la Constantinopol, (resiedintia Sultanului) asigurand guvernul turcesc si pre Sultanul, stapanul seu, ca trebile merg bine in Rumelia, si nu este motiv de nemultamire din nici o parte, — pe atunci conducatorii si fruntasii politici ai tieriei au convocat o adunare mare, in care poporatiunea au proclamat unirea Rumeliei orientale cu Bulgaria, sub un singur domnitoriu. Guvernul turcesc a fost depus, ear in locul lui s'a instituit un guvern nou provisoriu. Catanele au depus juramentul de credintia noului domnitoriu adica principelui Alexandru I din Bulgaria, care a plecat de loc apoi la Filipopol ca se se arate poporului. Armata intreaga, si a Rumeliei si a Bulgariei s'a mobilisat, si a ocupat toate punctele mai insemnate strategice de catra Turcia, ear diet'a tieriei inca s'a convocat numai decet. Prin pe Alexandru I a adresat un manifest catra intreg poporul, in care declara ca se supune vointiei poporului, si recunósce unirea acelor doua tieri surori, primesce prin urmare titlu de principe al celor doua Bulgarii de nord si sud. Intr' aceste Turcia a adresat o rogare catra toate statele mari

europene, in care a cerut intrevenirea lor pentru restabilirea pacii. Rusi'a a propus de loc tienerea unei conferintie mari europene in care se se pertracteze chestiunea. Pana in diu'a de astadi conferintia nu s'a intrunit, dar dupa parerile puterilor mari esite pana acuma in publicitate se crede ca unirea tierilor numite va fi intarita din partea lor, si asia scopul, dupa care s'au luptat rumeliotii este ajuns.

Grecia. Pe cand cele enarate se petrec in Rumelia si Bulgaria, Grecia 'si mobiliseaza armata, si o declara sus si tare, ca deca unirea celor doua Bulgarii va fi intarita, ea inca pretinde o recompensare din corpul putred al Turciei.

Serbi'a si-a mobilisat asemenea armata; nemultamirea e mare si in Serbi'a, nu atata pentru intemparile din Bulgaria, ci pentru politica guvernului serbesc actual, care se dice ca ar fi pagubitoare intereselor regatului serbesc. Serbia e cu trup cu suflet in contra anectarii de catra monarchia nostra a acelor doua provincii ocupate, adica Bosnia si Hertiegovina, pana ce guvernul lui Milan — regele Serbiei — se trudesce a tiené starea creata de conferintia si de contractul de Berlin.

Macedonia si Albania se afla asemenea intr'o ferbere mare, si se astepta numai momentul binevenit cand o se esplodeze si de acolo ceva. Va se dica din toate partile, numai nori negri, cari anuntia mare primejdia. Si cand e foc la casa' vecinului meu, trebuie se fiti cu bagara de sema se nu mi se aprinda si casa' mea. Se luam dara aminte si se fim cu grija!...

Austro-Ungaria. Amandoua dietele, si cea nemtiasca din Viena, si cea ungureasca din Budapesta, s'au deschis la 26 Septembrie n. a. c. Cea din Viena a deschis'o Maestatea Sa Imperatul nostru cu un discurs de tron, in care a intonat intre altele pacea, de care avem toti nevoie; apoi ca guvernul tieriei va purta griga de interesele economice si intelectuale a tuturor tierilor si a tuturor poporelor din Monarchia. In diet'a ungureasca, in diu'a prima a fost interpelat ministrul presiedinte Tisza, cu privire la intemparile din Bulgaria; respunsul se astepta cu mare curiositate din toate partile.

Spania si Germania era se se incaere la batae, pentru nisce insule numite Caroline, la care Spania dice ca ea are drept, Germania eara ca insulele 's'a ei. Cu cateva septamani in urma, tota lumea credea ca erumperea unui resboiu intre aceste doua tieri e neingunguraver. Astadi spiritele sau mai domolit, Germania a propus Spaniei, se se roge Papa' dela Roma, Leo al XIII, a aplan'a cearta' escata, ear Spania a primit propunerea. De asta parte dara, dora se va face pace! —

Francia este arena' celor mai infocate agitari, pentru ca chiar la moment se efectuesc alegerile dietali; partide sunt vreo siette, si fie care se trudesce a castiga cat mal multe voturi in camera.

Mameluc.

Grigirea vitelor peste earna.

(V.) Nu e mult de atunci, de cand fratii nostri dela „Gazeta Transilvaniei“ au dechiarat'o ca nu sunt de o parere cu noi in mai multe chestiuni ventilate in foi'a acest'a, care privesc de a dreptul presatenii nostri. Asia de esemplu: dnuile lor nu pot primi de buna acea propunere a nostra, ca poporul se nu traesca tot din carc'a pamantului, se'l mai lase se odichnesca si el, si intr'aceste omenii nostri se se duca pe la fabrici, se lucre cu diu'a. Asemenea nu le place dl'or de la „Gazeta“ nici acea propunere a nostra, ca poporul roman se inbratiesieze cu caldura industria, adica meseriile. In lumea acest'a sunt omeni de diferite tempera-

mente, si amesurat circulatiunii sangelui lor, e si cursul cugetelor si al ideilor lor. Despre unul si acela'si object, fiecare om poate se aiba vederi, care diferesc de vederile celoralalti semeni ai sei. Aceste vederi, deca vin din convingere curata, trebuie stimate chiar si atunci, deca suntem pe deplin convinsi ca acele sunt gresite.

Noi stimam vederile fratilor nostri dela „Gazeta Transilvaniei“ deca acele — ce nu tragem de fel la indoeala — sunt rezultatul unei combinatiuni seriose, ba mai mult, a unei convingeri curate; dar chiar din acel punct de vedere din care manecam noi, ne rogam se fim scusati, deca o dechiaram: ca nu ne supunem de fel vederilor dnuilor lor.

Când am dis'o noi, ca pamentul ar mai trebui lasat se odichnesca deca voim ca se ne aduca folose mai mari decet de presinte: am facut acest'a pe bas'a convingerei nostre nu teoretice, ci practice. Când am dis mai departe, ca se ne formam si o clasa de mijloc, care se fie lantiul legatoriu al intelegintiei cu tierenimea, eara am facut'o pe bas'a esperintielor bogate; si din convingere curata le sustienem toate si acuma, si le vom sustiené pana atunci pana când nu ne vom convinge inisi-ne, ca sunt nisce vederi gresite.

Astadi mergem si mai departe cu un pasiu, si dicem, ca nu este destul aceea ca pamantul se fie odichnit si bun, ci se mai recere ca se fie si lucrat bine. Ear' pentru lucrarea potrivita a pamentului, se recer vite tari. Vite tari apoi nu poti avé decet prin o grigire buna si prin o hranire regulata a vitelor. Eata tem'a despre care voim se vorbim astadi.

Cu cativa ani in urm'a nostra, nu se prea ingrigeau omenii de nutretiu pe sem'a vitelor, pentru ca padurile cele multe, apoi pascurile (islazele) mai estinse de cum sunt astadi dupa multele segregari si comasari, — precum si livedile cele manose dadeau destula hrana pe sem'a vitelor posesorului lor; astadi inse, când toate sau miciorat, ba unele precum sunt padurile, in multe locuri sunt chiar stirpitate cu totul: astadi dara, trebuie tot proprietariul de vite se se ingrigeasca de timpuriu, si se 'si gatésca el singur nutretiu' suficient pe sem'a vitelor sale, prin semenarea unei particule de pamant, cu trifoiu, mazariche, etc. si trebuie se grigésca ca nutretiu' se fie nu numai suficient ci si bun, care se dee vitei nu numai nutrimentul de lipsa, ci si putere.

Acest'a este prima si cea mai de capetenia datorintia a tuturor prasitorilor de vite, deca dorese ca munc'a lor se le aduca folose.

Am pacatui deca nu am recunósce, ca omenii nostri au cam venit la convingerea celor insirate mai sus, si au inceput a'si procura pe calea aretata de noi nutretiu' de lipsa pentru vitele lor.

Nu au venit inse la convingerea nu mai patien insemnata, — si nu au luat de prea serioasa si acea recerintia

asemene de mare importantia in viata economica, adeca: ca nutrimentul bun si suficient, folosesc vitele numai atunci cãnd li se intinde intr'o locuinta senatosa, intr' un grajd curat si cu destula lumina.

Cu acest'a recerintia de tot importanta nu se pot tieranii nostri inpeca nici de cum; dar noi ear pe bas'a esperintielor facute fi putem asecura, ca in grajduri in cari lipsesc curatien'a, cari nu se pot aerisa cum se cade, vitele nu se vor desvolta nici când asia dupa cum ar trebui, — in astfel de grajduri vitele numai ce se teroriséza mai reu, de cat cu ori ce altceva.

Nu vom vorbi noi mai departe, ci lasam se urmeze vederile unui invetiati francez, cu privire la grajduri, care desceperiri merita a fi rumegate, si apoi si implinite de tot proprietariul de vite.

Ascultati dara sateni romani, ce dice Tisseraut, invetiatiul despre care facuram pomenire! . . .

Se insiala toti aceia cari cred ca vitele se pot tiené si in grajduri anguste, mangite si intunecose — fara a avé perdre in ele. Caus'a mai cà a tuturor morburilor de vite vine dela grajdul cel reu in care sied tescuite bieteale animale. Nu pot din destul recomandá economilor, se nu tiena vitele in grajd mic, fara aer si lumina destula; se nu sufera, ca gunoiul se cuprinda si acel mic loc din grajd, cu un cuvent se nu lase se devina grajdurile lor un loc in care intra omul numai cu scarba si cu man'a la nas.

Rea esperintia fac toti aceia cari cred, ca vitele pe langa o astfel de tractare se vor desvolta si intari, si ca vor fi senatose; si acest'a esperintia o pot face cu deosebire la vitele mai mici si tenere. Grajdul are mare influentia asupra desvoltarei si a senatatiei vitelor, ba inca si asupra cuantitatii si a calitatii laptelui.

Un grajd bun trebuie se intrunéscá urmatórele conditiiuni neincungiurat de lipsa:

Trebuie, ca vit'a se aiba destul loc pentru de a se misca, si se nu fie silita a stá fara miscare pe un loc.

Trebuie se fie grajdul sventat, se nu deo amediuva nici di- pareti, si nici de sub podele.

Trebuie se aiba destula lumina, adeca se nu fie prea mare intunec in el.

Trebuie se se póta aerisá, ca aerul stricat se nu se gramadéscá in el.

Se se póta curati fara mare greotate.

Se póta grigitoriul ajunge usior pe la fie care vita, si prin acest'a se póta efectui o supraveghiere si o grigire continua.

Se fie astfel intocmit, ca ap'a si nutrimentul se se póte usior intinde vitelor fara ca aceste se verse séu se resfire pe jos din ele.

Când se hranesc séu se adapa vitele se nu se conturbe prin larma séu alte lucruri sgomotose.

Vitele se póta usior intra si esi din

grajd, ca in cas de periclu de foc d. e. se nu se intimple nenorociri.

Förte insemnata conditiune a unui grajd bun este si aceea, ca se produca cat de mult gunoiu, si fara mare greomant, pentru ca sciut este ca gunoiul e „sufletul economiei“, ear un grajd care nu produce gunoiu destul, fie altcum cat de spatios si frumos nu platesce nimic.

Aceste pottesce dnul Tisseraut dela un grajd bun.

— Förte multe 's, si dómne greu sunt de realizat tóte aceste conditiiuni! vor dice satenii nostri.

O scim si o recunóscem, ca in putiene locuri se pot pune in pracsá tóte aceste; dar pentru aceea faca fie carele cel putien atata cat se póte face in grajdul seu, si inca a facut ceva, ce e mai mult decat nimica.

Óre ce am dice noi despre omul, care de trei dile nu mancasse nimic, si intindiunduse din o parte o bucatia förte mica de pane, el o refuséza si aceea cu motivarea: ca cu bucatie'a aceea si asia densul nu se satura! . . . Nu este dóra fiintia omenéscá care se nu 'l declare de om scrintit la minte!

Asia dara déca si nu le puteti tóte implini cate pottesce dela dyóstra acest invetiati domn, faceti fratilor sateni cel putien aceea ce e mai de lipsa, ca vitele véstre se nu fie bantuute de morburi si se se póta desvolta. Cu un pic de pricepere si apoi cu nitica bunavointia, de si nu se vor delaturá tóte pedicele, o inbunatatire nesmintit se va puté produce.

Ce se atinge apoi de hranirea vitelor in grajduri, servéscá de indrumare urmatórele.

Nutretiul se fie curat, precum si vadra de adapare; déca se obsérva ceva miros la acest'a din urma, trebuie numai decat oparita cu lesia. Remasitiile nutretiului se se indeparteze dupa hranire; animale domestice care necuratesc nutretiul, precum sunt gaini etc se nu se sloboda prin grajd.

Cu asternutul vitelor se nu fim preasgarciti, se 'l prenoim cat de des, pentru ca numai pe asternut curat si sventat se simte bine si vit'a, pana ce toriul ud si balegat, care sémana a fi jímuit de porci numai ce strica vitelor. Mirosul cel greu de prin grajduri numai de aicea se nasce.

Corpul animalelor inca trebuie tienut in curatienia; e de lipsa dara ca in di cel putien odata se se frece animalul peste corpul intreg cu legatura de pae; apoi se se perie, si cel putien odata in septamana se se scarpene cu tiesal'a. Ugerul vacilor totdeuna se fie curat, se se spele mai des cu apa rece, si se se stérge cu un postav. Senatatea si desvoltarea vitelor atérna dela curatienia pelei lor; pentru ca e bine a sci, ca animalele si prin pele resufla, si intelnirea aerului cu sangele vitei pe acest'a cale, adeca prin pele, este asia de momentuosa, in cat animalul suferé mari dureri când

unplándui-se porurile pelei cu prav si necuratienia, nu póte strebate aerul la sange. Porii trebuie tienuti dara totdeuna deschisi, si acest'a o ajungem prin frecarea si priu scarpnarea pelei. Din ce e la vita mai grea resuflarea prin pele, cu atat mai tare trebuie opintite plamanile — si din contra, din ce se face mai usiora intrarea aerului la sange — prin pele, cu atat mai liniscita e activitatea plamanilor.

Acest'a grigire a pelei se se aplice cu deosebire la vaci, pentru ca aceste sunt mai des bantuute de morburi.

Se hranim si se adapam vitele la unul si acela 'si termin, care se se tiena dupa minuta. Déca nu observam acest'a regularitate, vit'a nesciind momentul hotarit pentru mancare, va fi cat e diu'a, dar mai vertos inmediat naintea hranirei si a adaparei förte neliniscita, mai ca iritata, ce este pagubitoriu pentru desvoltarea vitelor, precum si pentru laptarea lor.

Se lasam vitei timp destul pentru mistuire; se nu o hranim dara in termine scurte, dupa olalta; din ce e nutretiul intins vitelor, mai greu de mistuit, cu atat mai mare se fie intervalul dela o hranire pana la cealalta. Mai consult este, ca hran'a mai grea de mistuit, se se dee vite lor sear'a, pentru ca peste nópte este timp destul pentru mistuire.

Portiunile nutretiului se ni le facem dupa apetitul vitelor si dupa puterea de mistuire a lor. E förte bine ca vitele mancacióse se se asiedie langa olalta, ear cele mai putin mancatóre eara la olalta.

Ómeni cari n'au nici un lucru in grajd, precum si cani, porci, si cu un cuvant ori ce, ce ar conturbá liniscia vitelor se nu se lase se intre in grajd.

Se se scóta vitele in tóta diu'a pe afara ca se faca ceva miscare, fiind acest'a nu numai priincios, ci si de lipsa pentru conservarea senatatiei lor.

Apoi in fine, mai una se recere la desvoltarea si conservarea senatatiei vitelor, ce — durere — rar se póte observa la satenii nostri, adeca: ca vitele se fie tractate cu blandetia ear nu cu bót'a.

Cu acest'a am gatit pentru astadi.

Cat de curand despre alta ceva, déca ave va fi cu placere fratilor mei sateni!

Ciguri-miguri.

Pleca-se tiganul la drum, intovarasit de o mladitia d'a lui, tenera si sburdalnicia. Si mergeau amandoi cu capul la pamant, cautand a buna séma, dad'a dupa remasitie de sugari, ear fiul dupa banisiori mici de arama. Si cum mergeau ei pusi pe ganduri, gasesce parpangelul cel mic un ou de gaina cald calduti, pare ca anume pe séma lui a fost ouat. Plin de bucuria 'l arata tatalui seu, care luandu'l dela el, incepe ai povesti, ca oul acest'a 'l va pune mam'a purdeului sub o closea, ear closea va scóte din el puiu, o puichitia, ear puichitia va ouá oua multe, multe, si din ele va scóte eara pui, apoi puil tatei se va duce cu ei la terg si-i va vinde, si pe banii capatati dad'a ii va cumpera o scrofitia cu purcei, — si puil tatei se va duce cu purceii prin padure la jir, si-i va ingrasia; si apoi vom vinde si porcii si voiu cumpera o

eapa . . . Este ca cu menz dado? intreba pur-deul. Da vedi bine ca cu menz, mic, mic ca si tine! . . . Hi, hi! si eu me voi sui in spatele menzului, si 'l voi calari! hi! hi! . . . Taci dracului — se resti dad'a — si siedi pe pace, ca e prea crud inca, si-i rupi sialele! tune'n tine se tune!

Era vremea asentarei, si tiganul inca avea un ficior de vremea cataniei, sdraven ca si zidul, dar voia cu tot pretiul se'l mantueasca prin — reclamația.

Comisiunea de asentare e la mésa, cand intra tiganul si 'si desfasiura plansórea si dorinti'a!

— D'apoi cati copii ai mei tigan! 'l intreaba domnul solgabireu.

— Se numer Mari'a ta si p'acea carii 's colo afara in morminti? (cimiteriu.)

— Ba, p'acea ti-i ertam!

— Atunci lauda domnului, nu am decat pe acest unul, care e tot spriginul si dragostea si credintia mea.

Ficiorul tiganului a fost mantuit de militia, pentruca pre cealalti ficiori i-a fost trimis hicleanul de tigan in cimiteriu, cu indrumarea se siada acolo pana in de seara.

Romanasiul avea se calatoreasca undeva de parte, departe, cu calea ferata, — ear pentru de a se puté orienta, se adresa catra servitoriul dela gara, cu rugarea se i spune cand se pornesce trenul. Servitoriul, un neamtii unghurisat, nu scia romanese, si asia in loc de respuns ii dise:

— Nu styi! az ebadta!

— Dar mai frate! incepe romanul a'si es-plica dorinti'a — uita 'n cóci, nici la drépta, (aci areta e man'a drépta) nici la stanga (intindiend mana spre stanga) ei tot nainte, — si apoi face: (aci romanul incepu se fluere).

Si neamtii dracului 'l pricepu!

— Mai Jonitia! dise invetiatoriul satului intrand in chili'a unui vecin, catra fiul cel mai mare al acestuia — póte ca voi nu aveti lumina de sieteti in intuneric!

— Ba avem dio, dle invetiatori! dar' a mancat'o balan! (canele) raspunse intrebatal.

Greerusi.

Dela espositiunea de tiara din Budapesta.

Distinctiuni.

Cu placere inregistram, ca industri'a de casa romanésca a reportat distinctiuni splendide la espositiunea de tíera din Budapest'a, dovedind de nou, ca romanii pot concúra cu succes, chiar si cu natiuni mai inaintate in cultura. Bucuri'a nóstra este cu atat mai mare, ca fórté multi sunt premiați si din acei romani si romane, cari la apelul comitetului roman de espositiune constituit ad hoc aici in Timisióra dintr'o parte a inteligintiei romane, si prin mijlocirea acestui comitet au trimis lucrurile lor frumóse la espositiunea din Budapest'a. Cu cat ar fi fost invingerea si marirea numelui de roman mai mare, daca n'ar fi steruit unii barbati, carii se tien altcum de romani mari, dar in fapta sunt profeti falsi, se retiena poporul de la espositiune, unde a fost cea mai buna ocaziune se dovedim inaintea lumii intregi, ca poporul romanesc e cu mult mai desvoitat si cult, e cu mult mai ager la minte si dester la orice lucru, decat cum

fi'l descriu inimicii lui. Daca ne isolam, si ne ferim de ori ce atingere cu celelalte natiuni culte, dupa cum predica unii romani egoisti, apoi se nu ne miram, ca lumea nevedind dovedi contrarie, dá crediement defaimarilor reutacióse ale inimicilor nostri. Din contra, noi trebuie se steruim din tóte puterile nóstre, ca se ne perfectionam in tóte ramurile vietiei publice, se producem pe tóte terenale culturai efecte cat mai bune si frumóse, si apoi se nu lasam se tréca nici o ocaziune la care putem da dovada lumii despre puterea nóstra de viatia, si despre cualificatiunile nóstre individuale — nationale, caci numai asia vom puté casciga stim'a streinilor, si cu ast'a tóte avantajiele stimei generale. Acuma lasam se urmeze un estras din list'a premiatilor romani din comitatele nóstre. *Medali'a cea mare de espositiune au obtienut pentru lucruri din industri'a de cata:*

Nic. Albu din Sarcea pentru lucru bun.
Filip Albu din Sarcea pentru gust bun in lucru.

Flóre Baraghia din Siag pentru gust bun si lucru escelent.

Persida Baraghia din Siag pentru lucru bun si intrebuintiare frumósa a motivelor nationale romanesci.

Iuon Ciocan din Vinga pentru lucru frumos.

Anc'a Cicinariu din Cuman pentru lucru bun.

Rachitia Ciucutean din Cuman pentru lucru bun.

Catine'a Ciucutean din Cuman tot pentru lucru bun.

Moise Dragoiu din Ghilad pentru lucru bun.

Maria Dumitru din Chisiod'a pentru lucru frumos.

Nicolae Fisce din Ghilad pentru lucru frumos.

Livia Hatieg din Recasiu pentru lucru frumos.

Eva Ivi din Chisioda pentru lucru frumos.

S. Curati'a din Recasiu pentru lucru frumos.

Rachiti'a Liuba din Maidan pentru lucru frumos.

Petru Manciu din Oravitia pentru lucru frumos si bun.

Saveta Mandresiu din Ghilad pentru lucru frumos.

Cesariu'a Marcu, din Cuman, pentru lucru frumos.

Thimoteiu Miclea pentru lucru bun.

Veduv'a Andreiu Mocsonyi de Feni pentru lucru escelent de frumos.

Petru Subu, din Sarcea pentru lucru escelent.

Nic. Vlad, din Dragomiresci pentru gust bun si lucru frumos.

Primésca toti si tóte felicitariile nóstre la acést'a distingere binemeritata! Ca de inchiere mai notam, ca si dl Petru

Oprisiu, secretariu la direct. telegrafica din Timisióra, a fost distins cu medalia, pentru conlucrare.

Corespondintia.

Timisióra in 30 Septembrie n. 1885.

O sciu romanii cu totii, incepand dela cei mai invetiati pana la carturarii satului — ca bunurile statului, si ale fundatiunei religioare din tíera nóstra, si cu deosebire din banat, se administréza dupa un sistem de „esarendare“ —; si totusi atat pamanturile cat si regaliele statului se afla in manile strainilor, si mai vertos in ale jidanilor veniti din lumea mare fara capataiu si fara pic de garantia.

Ore ce póte se fie caus'a, de romanii nostri nu inbratiesiaza acést'a calicea care duce la inbunatatirea starei materiale? au dóra ea nu este rentabila? ori romanul n'are pricepere pentru atare intreprindere? Nu; romanul este dela natura talentat: el este bun si ascultatoriu si inzestrat cu tóte calitatile frumóse; ii lipsesc inse conducatori practicali, pentru ca — vedi bine — intelegintia romana si cea chiasmata si cea nechiasmata — eu totii si in ruptul capului fac politica — si pana cand fruntasii fac politica, poporul roman de rand seracesce. — Iptorile satului ii sug si cea din urma picatura de sange.

Care roman nu scie, ca pamanturile alodiali si regaliele statului se esarendéza pe calea licitatiunei publice, dela care nu este eschis nime, si totusi romanii, carii nu vorbesc limb'a nemtiasca ori unghurésca, séu nepotend prenumerá si atare fóia — unde se publica astfel de anuniuri de arendare — nu sciu nici odata despre terminile si conditiunile de arendare, ci fara veste, de odata se pomenesce in sat cu atare arendasiu nou*)

Ce e drept — anontiuurile de arendare nu se publica oficios si in foile romanesci, dar acést'a inpregiurare nu impedece pe jurnalistii nostri a lua si ei notitia despre astfel de arendari — si a informa poporul roman despre folósele ce se pot trage din astfel de arendi, de multe ori castigat pe un pretiu bagatel; si mai vertos atuncea — cand tiereni nostri de a dreptul ar asarenda pamanturile alodiali, — pentru ca si asia eara ei muncese si pe cele arendate de jidani — numai cat venitele intra in pung'a strainilor.

Pana acuma era us, ca complecsuri de sute si mii de jugere de pamant se arendau unui, ori mai multor intreprindietori, dar cu indatorirea, ca ei in solidum, adeca unul pentru toti si toti pentru unul se fie respundietori pentru arenda anuala, adeca: pentru banii pamanturilor esarendate; o inpregiurare acést'a, care mult a retianut pe tiereni nostri dela astfel de intreprindere — pentru ca romanul nu prea bueros sta bun unul pentru altul, — acuma inse un cas concret, ineuviintiat din partea inaltului ministeriu, pe carele 'l voi descria mai la vale, va indemna de sigur pe tiereni nostri, se urmeze fratiilor lor din comun'a Belintiu, si prin o astfel de intreprindere ei singuri se-se scape din ghierele arendasilor nemilosii.

Fapt'a démna de imitat, si carea m'a indemnat se scriu despre acést'a tema, este urmatórea:

„In comun'a Belintiu, comitatul timisian, cercul Recasiului, are erariul un complec de peste 900 de jughere de pamant — parte aratura parte pasiune. — Acest complec pana acuma l'a tienut in arenda un jidan jugherul cu 11 fl. v. a. arenda anuala, dar nepotendu'l jidanul lucra cu propriiele sale poteri, l'a subarendat locuitorilor tiereni din comun'a aceea, jugherul cu 20-30 fl. v. a. arenda anuala; — anul acést'a inse espirand terminul de arenda — bunul din cestiune s'a pus

*) Astfel de anontiuuri se trimit spre publicare totdeuna atat comunei in al carei hotar se afla obiectul de esarendat, precum si tutaror comunelor vecine. Ca publicarea nu se efectuesce, nu póte fi decat vin'a artistiei comunale. Red.

de nou la licitațiune publică. — Belintienii, oameni sirguitori, în lipsă de pament propriu, și de frică colonistilor, cari au strimtorat comunitățile din giurul lor — s'au consultat, și la staturile bunului și zelului lor protopop dlui Georgiu Crețiu neșcu, un adevărat pastoriu sufletesc și binevoitoriu al poporerilor sei, au insinuat și ei un ofert de „arendare”, obligându-se în acel ofert a lua în arenda întreg complexul acela de pament — jugherul cu 12 ft. v. a. arenda anuală; înse sub o condițiune, adică: direcțiunea bunurilor erariale se fie îndatorată a împarti complexul în parcele mici, ér tierașul se nu fie responsabilu pentru tóta arenda ce este a se plăti după întregul complex, precum era us pana acuma — ei numai pentru sum'a care cade pe partiția care a arendatu-o densul.

Ofertul acest'a — de și contrariu condițiilor lor de esarendare usuatē pana acuma — după multa ostanēla și la influința Ilustratīi Sale a domnului deputat dietal Dr. Iosif Gall, s'a primit și încuviințat din partea înaltului ministeriu.

Acest'a este dara un cas de precedentia, care se póte aplica de acuma înainte și la alte esarendări erariale; acesta e casul care m'a îndemnat se scriu despre acēsta tema economică, pentruca statorindu-se un sistem nou de esarendare s'a deschis drumul și altor comunitati rurale — se și póta mai eu înlesnire îmbunătăti starea materială, și se póta scapa de secaturile arendasilor.

Asia dara fratilor romani dela sate! lasati-ve de vaetele îndatinatē, apucati-ve de lucru. — puneti la o parte crucerīi vostri, ca la ocașiunea binevenita se ve puteti bagá voi în locul jidanilor, înmultind averea natională.

Fratilor romani! În timpul și în împregiurīle de astadi în cari traim noi, nu e de ajuns numai a munci; pre langa munca se recere și nitiel calcul; apoi ca sa nu ne trēca din vedere nici o împregiurare din care se póte trage folos, și ca se potēm tīenē pasi cu celelalte nationalitati conlocuitorē: se poftește ca se și cetim nitiel, și eu deosebire se cetim foile — cari se ocupa mai mult eu afacerile economice a le romanului.

Pana acuma ni-a lipsit o asemene fōia, care — lasand politic'a la o parte — se se ocupe exclusiv numai eu chestiunile economice; acum înse, lauda ceriului și barbatilor binevoitori neamului lor, cari și dovedesc bunavoința nu eu gura, ci prin taptē, și acēsta lipsa s'a delaturat, caei fōia nōstra „Timisiana” s'a înființat cu scop de a instrua și informa pre toti romanii despre tóte ramurile de economiă.

Cine dar dorește a fi informat și instruat despre cele economice, se și prenumere fōia „Timisiana” și se-o cetēasca eu atentiune — și l'asiguram, ca nu se va cai nici odata. Sateni romani! Putieni fruntasi aveti din neamul vostru, și a'ti face fōrte reu, dēca nici pre aceia nu i-a'ti asculta. **C.**

Literatura.

Comoar'a.

Roman de Ioan Wachenhusen.

14. (contnuare)

Dōmn'a Porsberg iritata peste fire esi afara. — Dora! Unde e Ella?? . . . Chiama-o! Grabesce!

Apoi intra în budoarul ei, unde ostanita, franta, cadu pe un divan.

XXXIV. Unul care mai mult valorēza decat banul.

Francisc Belter esi intr' aceste la strada, ca cel mai fericit si mai multiamit om din lume.

— Un milion! Nici eu un ban mai putien! dise el invertindu'si bastonul între degete. Omul în tóta vieti'a sa cauta după noroc, asuda, ostanesce, și cand de tóte a abzis, ingriginduse numai de o bucata de pane, atunci de odata se ivesce

dieiti'a Fortuna, și depune un milion în man'a lui; îi da locuintia frumósa și prospecte de a castigá și o fēta frumósa! . . .

Belter aprinse o sugare, și după ce resfiră cativa nori de fum, se prinse cu man'a de buzunariu; óre acolo îi sunt banii?!

— Cineșute de fiorini! Destul pentru de a me putē muta în casa mea. Si fēta! . . . Un anger! . . . Se întielege, nu-i voi prea placē, dar încet eu încet se va dedá. E fēta baronului. Erhardt Porsberg, a unui amic din copilaria, care de sigur se va mira cand va audi ca eu am logodit'o de sotia! Nu a fost prea afabila fatia de minc, dar' póte ca se va fi socotit ea altcum, și cred ca și batranul Porsberg se va învoi.

— Ciudat!, . . . Belter pasiá spre cafaneu'a prima. Déca me gandesc ca cum invidiam eu pre cei trei baeti, cand au scos galbeni de sub boltitur'a bisericēi. Fiesce carele avea cate unul în mana. Cum doream se împart atuncea eu densii, dar mai bine 'mi cad acuma! Astadi sum inea barbat în flórea etatei, și voese a 'mi petrece. Voiu tīenē trasura elegantă, eu cocisiu livrat. Déca vom esi la preumblare, sēu vom merge la teatru, totdeuna va siedē de a drēpt'a mea o dama tenca și frumósa. Nu îi voi face rusine. E drept, ca am un nume de tot ordinariu, dar în dilele nōstre nobilismul e asia de eftin, încat dēca ar dori-o nevast'a mea, de sigur m'îl voiu castiga.

Aici si se curma firul cugetelor; ceva estraordinariu îi pica aminte.

— Nevast'a mea! . . . Sum curios a sci, ca mai traesce óre, dincolo în America! Asia mi se pare, ca audisem odata, ca si-a mutat locuintia la Chicago. Eh! acēsta nu e acuma asia de momentuos. Pentru aceea, ca eu dincolo de ocean am nevasta, aici în lumea vechia sum neînsurat. Muerea aceea nici nu s'ar mai potriví eu mine, după împregiurarile mele de astadi. Am fost nebun ca mi-am legat capul eu ea, care nu a ereditat nimica dela tata'l seu. Acuma se începe o vietiă nouă. 'Mi voi regula finantiele, apoi voiu lua de sotia pre frumósa . . . inea nici nu seiu numele frumósei mele mirese.

Plin de dorintiele cele mai esaltate, intra Belter în ospatari'a, carea era îndesata de óspeti.

Se asiedia la o mēsa mica și ceru un prandiu amesurat relatiunilor sale splendide. La mēsa vecina siedeau patru ómeni dintre cari, unul lantiui atentiunea lui Belter.

Era înbraecat în uniformă militară, și din fati'a lui se vedea a fi om patit și umbat. Vorbeau limb'a engleza, și asiediatii la mēsa cerura se li se aduca prandiu; oficeriul vorbea înse și nemtiesce cand si cand.

Francisc Belter l'ascultá. Tenerii erau bine dispusi, vorbeau despre societate, despre sport, despre cin'a ambasadorului englez, și despre femei.

— Grünwald! audi Belter, agraind un amic pre oficeriul interesant, și numele acest'a l'facu și mai atent.

Se uita ager în fati'a tenerului oficeriul, și nu 'si lua ochii lung timp de pe el.

— Cine e domnul acesta uniformat? întreba Belter pre unul din servitorii ospatariēi.

— Domnul Grünwald! A fost mai înainte aici, dar' a intrat în serviciul englez, și de un timp scurt e ataché pe langa ambasadorul Angliei.

— Bine! Nu 'ti voiu remanē datoriu pentru deslucirea data. Dóra e conte?

— Nu! eu tot per: domnule Grünwald aud agraindu'l!

Belter 'si perdú apetitul care l'avea la intrare. Ernest Grünwald îi ocupase mintea; se vede ca l'interesá eu deosebire.

— Déca nu asi sci positiv ca sied aici pe locul acest'a, ca am cineșute în punga, ca servitorial care sta na'ntea mea mi-a spus ca domnul acela se numesce Grünwald — a'si crede ca visediul!

Francisc Belter depuse furealiti'a și cutital;

puse manile la cóste și începu a'si imprima în memoria trasurile oficeriului.

— Si tenerul acest'a mult valorēza pentru mine! siopti el. Garcon! De nou chiema servitoriu la sine. Domnul acela, oficeriul, traesce în relatiuni bune materiale? — Audit-ai ceva despre densul?

— Acēst'a eu adevărat nu o sci! Asia se vede. Are un cal fōrte frumos. La tóta întemplarea ocupa un loc mai de frunte, pentru ca nu e sgarcit de fel!

— Multiamesc! Cunosci-i locuintia? Servitoriu stranse din umeri.

— No, nu face nimic! Belter îi facu semn se se indeparteze.

— Asia cred ca acuma am aflat traist'a norocului. Déca domnul acest'a ar sci. Se vede a fi fōrte dester oficeriul! Vorbesce englezesce ca un englez de nascere, are purtare elegantă și e un om frumos! . . . Nici nu ar crede omul, cum de minunat se întalnesc împregiurarile. Cat de indiferent me privesce, și de ar sci densul . . .

Belter si-a uitat eu totul de prandiu; goli poculul; ceruse siampaniu; fuma sugari fine, ear cand domni dela mēsa vecina se seulara, schimbă o banenota de o suta și dadu servitoriu un galben.

— Pentru deslucirile binevoitorē; dise el eu suris pe buze; apoi se scola, și fara a arunca o privire asupra celorlalți óspeti, esi.

— Sórtea, mare lucruri voese se face prin mine și eu mine! Cel dintai om serac eu care me voiu întelni acuma, va lauda diu'a de astadi, fericita pentru densul.

Cu cuvintele aceste esi la strada.

XXXV. La Veronica.

Ella intr' aceste încuiata în odaca ei, eu lacrimi și suspine se încercá a'si linisci durerea. Desperata statea înainte ferestrei.

— Acuma tóte le sci! striga ea. Dar destul de reu ca le sci. Se me vinda ca pre o selava, și inea acestui . . . Nu, nu! nu se póte! Eu nu voese! adauga densa eu energia, clatinand din cap. În dilele prime nu pricepeam purtarea mamei. În secret s'au toemit asupra mea. Aceea li este lor tot una, fi voi eu fericita sēu ba. Mam'a nu a cugetat nici odata la fericirea ficei ei. Nu me dorese după castelul și după parcul lui. Surisul lui cel necurmat bland și dulce me chinuesce; ar trebui se mor dēca l'asi vedē în tóta diu'a. Asi fugi dela densul, facandu'mi rusine și mie și lui. Atingerea lui e veniu, și cand 'mi seruta man'a, sageti 'mi trec prin inima!

Ella de nou cadu pe divan, și ochii i se amplura de lacrimi.

— Ce va se însemneze tóte aceste? dise ea. Mam'a dice ca suntem serace. Cum, pe ce cale am ajuns serace, nu o spune. Se arata a avē datorinti'a de a grigi de viitoriu meu, — și apoi în secret m'îl croesce; me provóca se aleg între pane uscata și între . . . Oh, acuma pricep pentru ce 'mi vorbea ea atata despre tem'a acēsta. Si de ce suntem serace? Tat'a e avut! De ce asi fi dara eu . . . fēta lui . . . seraca? Tata! . . .

Ella se scula repede.

— M'a oprit aspru, se nu mai dau întelnire tatalui meu. Pentru ca ea l'uresce, și eu trebuie se l'uresce? Nici cand nu m'a putut mam'a lantiui pe langa sine, și póte nici nu a voit'o, și acuma de odata cat de stricta e eu mine! . . . Tóta privirea ei e infruntare, tot euventul ei ocara! . . .

— Nici odata! continua ea. Este inea cineva dela care pot spera ajutoriu, și care nu m'îl va refusa nici cand. El 'mi va ajuta! Tóte le comunic eu densul. Dar' ce va dice el, cum me va primí pre mine, neascultatórea . . . fugit'a?! . . . Dar mie 'mi este permis a cauta la densul aperature, și dóra, dar' nu e positiv — mi va succede se l'inpac eu mam'a. Dómna Otterstein și Theobald 'mi vor ajuta! Voese! . . .

Ella sarf, inbraca mantau'a, puse apoi palari'a pe cap si pasi catra usia.

Ascultă putien, percurgand cu cugetul inca odata planul tiesut. Dor'a se preumbla prin coridor, Ella asteptă dara.

Dar de ce se astepte? Dóra vede Dor'a ca ea merge la preumblare? Lasa se vada si se o spuna mamei ei.

Resoluta deschise usi'a. Dora era ocupata cu curatirea unor baine. Cu fatia maniósa se uita la Ella, scapand din mana peri'a. Ella nu o baga in sóma ci esi pe usia.

— Peste cateva septamani va fi consilierésa! dise Dora rídiend 'si cantandu si de lucru.

Ella grabea de a dreptul la locuinti'a Veronicei. Din coridor audí risetele vesele a le copiilor. Servitóreá o conduse in odaea de primire pana ce 'si gata Veronica -- toalet'a.

Copiii primira pre Ella cu sgomot mare, ear ea spariata se oprí in pragul usiei.

Ernest Grünwald, in uniforma de gala, se tóraea pe pamant in patru picióre, tienand in spate pre baétul cel mai mare al Veronicei, care îi puse in loc de frau o atia in grumaz, ear baetul cel mai mic maná calul improvisat cu biciul de n'apoi.

Ernest se intorsese chiar catra usia cand intra Ella, si fara a'si schimba tienut'a cavalérésca, rídiend priví in sus.

— Vedi ce fac nepotiei din oficiu'le anglez si attaché de ambasadura, care vení numai pe un moment la densii! dise el cu voe buna, radican-duse de la pamant, si cu baetul pe spate aple-canduse cu curtenia naintea Ellei!

— Ella, Ella! . . . strigara copiii batand in palme si sarind in jurul fetei.

Ella 'si uita tot necesul in momentul acest'a.

Privirea lui Ernest, surisul cel afabil, si voea buna a copiilor i-a priit fórte bine. Adese-ori s'a intelnit ea cu Ernest la Veronica; tenerul oficiu'le pare ca ghicea totdeuna cand e Ella la soru-sa. Modesti'a nu l'a lasat se tréca peste marginile curtoasiei, si intre sufetele aceste tenere era ceva simpatia, pre care nici unul dintre densii inca nu o esprimase cu cuvinte.

— Duceti-ve voi netrebnicilor! striga Ernest spre copii, — spune'ti mamei ca a venit un óspe frumos! Trebuie se me primesci pre mine de con-versator, pana ce vine sor'a mea, care se pregat-esce a face visita la dómn'a Theobald! continua el conducand pre Ella la un scaun. Micutii acestia fac cu mine aceea ce voese, si déca cineva atat de mult petrece timpul intre hotentoti si indieni cum am facut'o eu, îi pica bine a se face partasia la o fericire familiara. Cine seie pana cand me voi inpartasi de bucuri'a acésta? Dar dta asia esci de neliniscita! Ernest priví cu doioasia in fati'a Ellei. 'Mi earta indrazneal'a . . . sor'a mea 'mi spusese ca dta nu te simtiesci bine, acasa . . .

Ella gangavea.

— Nu se cuvine dle Grünwald se me plang catra dta. Sor'a dtale 'mi cunósee relatiunile, sper inse . . .

— O! dómue feresce! dise Ernest, obser-vand ca a mers cam prea departe. Pe mine numai relatiunile 'ti catra tat'a dtale me intere-séza! Veditu 'l-ai de atuncea? Asia e de ciudat densul; intr'o dispositiune neliniscitóre, de si servitoriul lui 'mi spusese ca se simte mai bine.

— Nu am fost la densul de atuncea dle Grünwald! Dupa cum ai audit, dta cunoseci relatiunea in cordata d'intre parintii mei; eu stau intre densii. Temendu-me ca voiu vatema pre mam'a, nu am cutediat . . .

— Si totusi dta ai îi chiemata se man-tuesci pre nefericitul tata . . .

Ella priví in fati'a lui Ernest.

— Eu? întreba ea. O dechiar sincer ca me tem a cerceta pre tat'a; in locuinti'a lui atate lucruri misterióse am vedit!

Ernest incepu a ride.

— Si acésta e numai semnul morbului, care 'l bantue. Ani multi a trait el in Brazilia, in ti r'a aceea, in care misteriu'le si supranatura-lismul se cultiva cu un adeverat fanaticism. Vor-beau, ca densul de aceea se ocupa cu de aceste, pentru ca cugetá, ca in acest mod i se va vin-decá ran'a care o dusesse cu sine de aici!

Ella clatina din cap afirmativ.

— Dar pentru slabitiunea acésta care se póte numi si patima, se nu'l condamnam! Densul nu strica nimenui! Ba, recunosc, in Guayana si eu amblam intr'o casa, al carei cap era spiri-tist, si aici am audit eu mai antau vorbinduse despre tat'a dtale! Dupa scrutari lungi si fara succes, void a da de urm'a nefericitului seu fiu, s'a intors iu fine catra sciintia, si i-a succes a se pune in legatura cu spiritul fiului seu, prin ce s'a convins ca acésta a murit . . . Se nu fiu reu intieles! adauga Ernest, vedíend ca Ella clatina din cap negativ. Nu am entezantia a judeca asupra stimatului meu amic, ba mai ca sum adict al seu; se intielege, ca ce face densul, e o supra-folosire a sciintielor, ba o abusare cu aceste. Eu nu cred in posibilitatea comunicatiunei ca cele supranaturile, pentru ca acésta nu se potrivece cu credinti'a mea, in sfirsitul lucrurilor;

chiar asia de putien cred in profetii, de si in America de sud am avut ocaziune a vedé exemple, care ar puté convinge si pre cel mai necredincios om . . . Tat'a dtale s'a indepartat dela noi ca de jumătate tamaduit. Aici l'am aflat corporal-minte cu totul restaurat, dar acuma noi evenimente a trebuit se aiba influentia asupra sa. Ce am esoperat eu in Guayana cu o ingrigire sacrificatóre, aici nu mai am putere a o face, ci póte dta! Primesce acésta misiune, care ti se com-pete . . . ca fét'a amicului meu . . . Veronica intra.

— A! cat de confidential siedeti langa olalta, dise ea rídiend, apoi intinse Ellei man'a, si o seruta pe frunte Ear a esti reu dispu sa Ello! Ved eu, ca mare greument 'ti apasa inim'a!

Veronica facu semn fratelui ei. Acésta se uita la orologiu.

— Trebuie se merg! dise el, apoi intíndíend man'a Ellei, îi dise;

— Nu uita, si nu negliga aceea ce ti-am spus!

Intíndíend si sororei sale man'a se indeparta.

Ella se arunea la sinul amiceii; plansul abia o lasá se vorbésca, ear corpul ei íntreg tremura ca creang'a leganata de vent.

— Pentru dumnedien, ce s'a intemplat? striga Veronica, dóre s'a tienut logodn'a cu acel uricios Schönlink?

— Cum? dta scii? Nici cand nu ti-am vorbit despre acésta!

— Cu atata mai mult vorbese altii; asia se vorbese ca mam'a dtale este cu totul gata de a se muta cu tener'a parechia la Thüringia. Atacerea ocupa astadi cu deseversire íntreaga societate din care s'a retras mam'a dtale. Dta taci Ello?

— Me tem ca mam'a chiar astadi . . . Schönlink a promis ca pe séra va veni eara . . . si atunci . . .

— Si dta ai venit la mine se ceri svat!

— In íntetirea mea m'am hotarit se me adresez catra tat'a, dar nu am destul curagiu Dl Grünwald chiar acuma 'mi spuse . . .

— Ca se simte eara mai reu. Si eu am audit din gur'a servitoriului seu, care adese ori cercetéza pre fratele meu — aici.

Servitóreá Veroniceii intra cu scirea ca Nick cauta pre dl Grünwald.

— Se vina incóci!

Nick intra.

La vederea Ellei, fati'a lui ingrigita se resbuna.

— O! ilustra domitia! Ce fericire ca

eara ve pot vedé! De cate ori te-am cautat si de cate ori m'am preumblat in sus si in jos pe langa casa dvóstra.

— Cum se afla tat'a?

— Ve convingeti in persóna despre acésta. Ear trebuie se se fie íntemplat ceva cu densul, pentru ca e mai reu ca nainte. Nu vorbesce nici un cuvânt. Siede ca tiapan, si privesce numai la un punct. Nu sciu ce se me fac? Déca va dura acésta mult . . .

— Si asia credi, ca eu . . .

— Déca cineva, atunci negresit dta!

— Vin! Spune tatalui meu se me astepte! Dar mai antau . . .

Nick observa ca Ella doresce se remana singura cu Veronica, de aceea se indeparta.

— Ce positiune! siopti Ella. Se stai asia intre tata si mana, pentru unul esci straina, pentru altul un greument, si apoi a fi aruncata unui om, care nu e demn nici de dispretiu'le meu. Am voit se caut sprigin la tat'a, dar acuma si acésta sperantia 'mi e nimicita!

Veronica 'si gata iute toalet'a, si luand pre Ella pe sub bratiu se indepartara amandóua.

XXXVI. Pretensiunile lui Francisc Belter.

Ernest Grünwald numai catra diori de di s'a apropiat de locuinti'a sa, si cand ostenit inca de joe s'a ridicat din pat, a aflat pe mésa o epistóla dela sor'a sa.

„Inca nainte de ameadí te astépta nesmintit la baronul Porsberg!“ aceste a scriat Veronica.

Ernest era ocupat cu inbracarea, cand ser-toriul îi aduse un bilet de visita

Francisc Belter era tiparit pe bilet, cu litere mari si frumóse.

— Nu'l cunose! Spune domnului se me ono-reze altadata cu visit'a lui.

— Strainul a dis ca dta te vei bucura fórte primindu-i veditu'a!

— Hm! E fórte modest. Lasa'l se intre!

Francisc Belter se infatiesia asia cum l'am veditu eri, in camesia alba fara nici o sminta, in cilindru si manusi albe. Asia a intrat, ca unul care cerceteaza pre unul din semenii sei.

Ernest pasi cu catva reccala naintea lui.

— Ertare dle conte! incepu Belter.

— Eu nu sum conte! . . . Ernest se uita la bilet spre a ceti numele de pe el.

— Nu face nimic! dise Belter; jertfeste'mi o jumetate de óra; me vei deobliga si pre mine si pre dta.

— Pre mine si pre dta?

Lui Ernest nu i placea de fel omul acest'a.

Belter se uita dupa un scaun, amesurat in-datinarei sale.

— Asia esti dta de sigur? . . . dise Ernest rídiend si esaminand fati'a strainului.

Sper!

Belter intr' aceste s'a asediat pe un scaun, Ernest la o indepartare potrivita asemenea ocupá loc.

— E vorb'a despre o cauza care te intere-sédia fórte! dise Belter asiedendu'si cilindru'le pe padiment. O cauza familiara, pre carea eu fara inputernicirea dtale am facut'o de a mea!

— Dta esci prea bun!

— Mai putien de cum cugeti, pentru ca si eu 'mi voi avé partea mea.

— Sum intru adever curios dle Belter.

— Ai cauza cu tot dreptul a fi. — continua acesta, punandu si piciórele crucisii peste olalta; dar permite'mi mai nainte unele íntrebari; inse nu cugetá ca din ínpertinentia si ínbulzeala le fac.

Ernest clatina din cap afirmativ, esaminand si mai departe strainul, in care cugetá a fi descoperit un aventurieriu, care chiar acuma a ajuns la nisee baine noi. Se uita la orologiu, pentru de a face pre strainul atent la scurtimea timpului.

(va urma.)

Noutati.

Societatea pentru fond de teatru roman si-a tinut adunarea generala est-an in Boesia romana la 27 si 28 Septembrie n. c. in prezenta unui public forte numeros si ales. Desbaterile sedintelor au fost urmarite cu viu interes, ear petrecerile arangiate — cu deosebire balul din 28 Septembrie — au reusit peste tota asteptarea. La banchetul din diu'a prima a tostat cunoscutul nostru publicist Iosif Vulcan, vicepresedintele societatii numite, intre aplausele publicului prestat in contra „Irredentei romane.” Tot in aeest intieles a ridicat pocalul si presedintele comit. arang. din Boesia, — dl. Iuliu Petric. Venitul curat castigat pe sem'a fondului de teatru dela acést'a adunare generala e 600 fl. Adunarea viitoare se va tiené in Siomcuta mare.

Teatru unguresc in Timisióra. Teatru pana acuma nemtiése din Timisióra, a intrat definitiv in posesiunea Thaliei magiare, si prim'a reprezentatiune a trupeii artistice magiare se va dá sém'bata in 5 Octombrie n. c. cu care apoi se deschide sesiunea de eara. Acést'a deschidere va fi incepiata cu mari festivitati. Intre óspetii invitati a participá la acést'a serbatóre vor fi toti deputatii dietali din comitatul Timisiului, apoi M. Jokai renumitul romantieru — poet unguresc, Br. Podmanitzky intendantul teatrului national si a operei regesci din Budapesta si altii. Directiunea e depusa in manile Dlui Geróffy, ear conducatoriu artistic e Dl. G. Molnár, ambii ómeni de renume pe terenul teatral, ear societatea este compusa tot din puteri de primul rang, si asia este sperantia mare, ea teatru unguresc nu va face fiasco in Timisióra dupa cum credeau unii.

Comitetul alumneal a tinut sedintia ordinaria in 30 Septembrie n. c. in care deliberandu-se unele rogari, pentru lungirea termenului de solvire, si pentru stergerea intereselor a unor restantieri, — s'a cetit raportul casariului despre intratele si spesele institutului avute in lun'a espirata. Raportul 'l vom publica in numerul viitoriu, de asta data ne marginim a aminti numai, ca din restantiele institutului sau incasat in lun'a acést'a cam la 300 fl. — ear de membru nou al institutului s'a insinuat dóm'n'a Susana Ioanovicu avocatesa in Timisióra cu cate 5 fl. la an. Sa mai decis si stergerea unor pretensiuni dela comunele politice Hodoni, Mosnitia si Toracul mic, care sau fost insinuat de membri fondatori, dar declaratiunile ne fiind provédute cu clausula de intarire din partea comitatului, — nu sunt valide.

Invitare de prenumeratiune

la

TIMISIANNA

Apropiendu-se sfirsitul patrariului al doilea dela infintiarea fói acestea, aflam de lipsa a adresá mca de timpuriu, un cuvânt serios catra onoratul public cetitoriu roman.

Am spus'o cu inceperea intreprinderii nóstre, ca scopul acestei foi este, a dá publicului mai de rand romanesc o lectura pe cat se póte de variata, usóra de priceput, si cu inbratiasirea temelor care intereseaza cu deosebire clas'a de jos a poporului roman, — si asia credem, ca nime nu ne va puté face inputare, ca promisiunea acést'a nu am tienut'o si implinit'o cu consciintiositate.

Am inceput intreprinderea cu mare zel, si se o spunem sincer — cu mari sa-

crificii, — dar' si cu mai mare sperantia ca vom afla spriginul de lipsa la carturarii romani.

Si in acést'a sperantia am dat fói un pretiu de tot scadiut, si un format de tot mare, — cari amandóua lucruri nu stau de fel in proportiune cu numerul abonentilor cari ne-au onorat pana acuma cu increderea lor, facanduse prin acést'a partasi la luptele si sacrificiile nóstre.

Patrusute de abonenti pre cari ii numera adi „Timisiana” de ai sei, sunt destui pentru sustinerea unei foi edate in format mai mic, séu cu un pretiu mai marisor, amesurat celorlalte foi romane, dar' pentru foi'a nóstra, edata in formatul de fatia, nu sunt destui pentru de a acoperi nici spesele tipariului si a le espeditiunei.

O spunem acést'a din capul locului, pentru de a nu fi timbrati de speculanti.

Nu din specula am infintiat fói'a, ci din necesitate, — si asia ear din necesitate rogam din tot sufletul pre onoratii nostri abonenti, se staruésca a selati fói'a nóstra in cercul amicilor si cunoscutilor lor cu inceperea patrariului urmatoriu, ca se fim si noi in stare a o edá si mai departe in formatul de acuma; in cazul contrariu, adeca: déca numerul abonentilor nu ni se vor inmulti, cerem scus'a onoratului public cetitoriu si 'l rogam se nu ni se considere de specula ei numai de oportunitate, déca constrinsi de imprejurari vom miciora formatul fói cu inceperea patrariului care se incepe cu 1. Octombrie v. a. c.

Fóia costa pe un patrariu de an, adeca: pana la finea anului cur. . . 1 ft. v. a.

Esemplare complete avem dela inceputul anului, si le vindem cu 2 ft.

Prenumeratiunile, se fac cu inlesnire prin asemnari postale (Posta-utalvány) Dela diece exemplare se dá coletantului un exemplariu gratuit.

La cerere, trimitem numer de proba bucurosi orisicui, si fara plata.

Onoratii abonenti vechi al caror abonament espira cu sfirsitul patrariului acestuia sunt rogati a si'l renoi cat de curand, pentru de a ne puté regula espeditiunea.

Restantier'i binevoésca a'si achitá datorille.

Administratiunea „Timisianeii.”

Loc deschis. *)

Declaratiune.

In numerul 97. (din 28 August 9 Septembrie a. c.) al diu-riului „Luminatoriu” din Timisióra, a aparut un comunicat sub titlu „persecutiuni” in care se face cunoscuta publicului cetitoriu o perchisitiune domiciliara tienuta la preotul roman din Vinga I. E., cu care act oficios se aduce apoi si persón'a mea in legatura, afirmandu-se despre mine in acel comunicat, ca eu a 'si fi dis-

ca: din tot comitatul ar trebui spandurati — in mijloc de terg — douadieci de inteligenti romani, si atunci se vor gatá agitatiunile nationalistice. Cand pasiese naintea publicului cetitoriu roman, declarand solemn, ca eu nici cuvintele aceste, nici altele asemenea lor si vetamátore pentru neamul de ai carui fii me tien si eu — nu am esprimit nici cand sila nicio ocaziune, declar totodata de scornitura mali-tiós'a, de minciuna infama intreg comunicatul amintit referitoriu la persón'a mea, ear pre comunicatoriul acelor reutacióse vetamari 'l declar de ticalos calumniatoriu, pana atunci, pana ce nu va dovedi cu date demne de credient adeverul celor inpartasite de densul.

Vinga la 30 Septembrie n. 1885.

Dr. Joan Darabant m. p.
Advocat.

*) Pentru cele publicate sub rubric'a acést'a nu e respundietóre redactiunea fói.

Loteria.

Buda, 26 Septembrie 1885:

27, 61, 53, 3, 25.

Praga, 30. Septembrie 1885:

84, 9, 28, 54, 59.

Preturiile bucatelor

in Timisióra, dupa cate o maja metrica

In 2 Octombrie n. 1885

	fl.	cr.	fl.	cr.
Graul, 73 de chilogrm.	—	—	—	—
„ 74 „ „	6	30	6	40
„ 75 „ „	6	40	6	50
„ 76 „ „	6	60	6	70
„ — „ „	—	—	—	—
Secara	4	30	4	50
Orzul	4	60	4	80
Ovesul	4	40	4	60
Cucuruzul	4	80	5	—

Burs'a de Budapesta.

(in 3 Octombrie 1885.)

Renta de aur ung. libera de dare 6%	94.10
Renta de aur ung. libera de dare 4%	98.90
Renta de chartia ung. 5%	99.50
Obligatiunile imprumutului dumului de fer ung. in argint 5%	148.50
Obligatiunile de stat ale drumului de fer oriental ung. (I. emiss. 1869) 5%	97.25
Obligatiunile de stat ale drumului de fer oriental ung. (II. emiss. 1878) 5%	124.50
Obligatiunile de stat din 1876 de la drumul de fer orient. ung. in aur 5%	109.50
Obligatiunile rurali ungare 5%	102.50
Obligatiunile rurali ungare din 1868 cu clausula de sortire 5%	102.75
Obligatiunile rurali timisiane 5%	101.75
Obligatiunile rurali timisiane d. 1867 cu clausula de sortire 5%	101.50
Obligatiunile rurali transilvane 5%	101.25
Obligatiunile rurali croato-slavone 5%	101.—
Obligatiunile ung. pentru rescumperarea diecimei de vin 5%	97.50
Inprumutul de loteria ung	117.—
Loteria pentru regularea fisei si a Segedinului	121.—
Renta de papir austriaca	82.50
Renta de argint	83.—
Renta de aur	108.70
Lozele statului din anul 1860	139.—
Banca austro-ung.	865.—
Banca de credit gen. ung.	282.25
Argent	—
Galbini cesaro reg. de valuta	5.85
Galbini austro ung. de cate 8 fl. v. a.	9.85
100 marce in bancnote imp. germ.	60.95
London	126.35

Proprietariu, editor si redactor respondiabil :
Teodor V. Pacatian.

Am onore

Ma aduce la cunoscinti'a publicului roman dela tiara, ca mi am arangeat un **deposit de farburi** (colori) de tot soiul, pentru **tort si tieseturi** de tota form'a si cu calitatea

fabricatiunea mea propria.

Cu colorile procurate dela mine, urmand instructiunilor mele, se castiga **jumetate din pretiul dat pana acuma** farbarilor, si in timp de **doua ore** pote fie-care femea se'si vapsesca singura panz'a, tortul lana etc.

Comandele facute seu cu trimiterea banilor seu prin rambursa postala se efectuesc **grabnic** si **conscintios**.

Negutietorilor se da un rabat de 20%.

Cu stima

Micu Lep'a,

Gerliste, p. u. Crasiova.

TIPOGRAFIA

loi

Emil Hössler.

Timisióra, cetate, strad'a Zápolya, cas'a Mocsonyi prevediuta cu o cantitate mare de tot soiul si cu masini de cea mai noua constructiune **pote produce in timp scurt, in mod elegant, si cu un pretiu de tot estin ori ce tiparituri,**

cum sunt:

journale, brosiure, protocoale pentru comercianti etc.

Deposit mare de papir si cuverte.

Secapata la moment protocoale in ori ce forma si marime, precum si tiparituri comunale, bisericesci, avocatiale judecatoresti etc.

Mersul trenurilor calei ferate de stat austro-ungare.

(In valoare de la 1. Juniu 1885.)

Viena—Budapesta—Orsiova—Verciorova					Verciorova—Orsiova—Budapesta—Viena					Timisióra—Bazias							
Klm.	Statiunele	Tren. Expr.	Tr. d. per.n15	Tr. acc. N. 1.	Tr. . per.n17	Klm.	Statiunele	T. Exp. Or. el. 1**	Tr. d. per n 18	Tr. acc. N. 2.	Klm.	Statiunele	Tr. de pers	T. mixt pers	T. mixt		
		Or el.1*	el. I-III	el. I-II	el. I-III			el. I-III	el. I-III	el. I-III			el. I-III	el. I-III	el. I-III	el. I-III	el. I-III
		óre m.	óre m.	óre m.	óre m.			óre m.	óre m.	óre m.			óre m.	óre m.	óre m.		
—	Vien'a . . . . . pleca	11 20	9 —	4 30	9 25	—	Verciorova . . . . . pl.	12 04	5 50	6 —	—	—	Timisióra [sos] pl.	5 45	4 50	8 20	
278	Budapest'a . . . . . sos	6 9	5 27	10 10	5 25	6	Orsiova . . . . . "	12 10	4 20	7 05	—	—	34 Voitek . . . . . "	6 6	6 2	10 47	
—	Budapest'a . . . . . pl.	6 20	6 15	10 40	7 40	25	Baile Erbulane . . . . . "	12 44	5 55	7 50	—	—	75 Versietiu . . . . . "	7 64	7 40	1 54	
350	Czegled . . . . . sos.	—	8 54	12 04	9 35	29	Mehadia . . . . . "	—	5 8	—	—	—	95 Jasenov'a . . . . . "	8 38	8 50	4 26	
—	Czegled . . . . . pl.	—	8 58	11 25	9 50	57	Porta orient . . . . . "	—	6 21	8 30	—	—	121 Bazias . . . . . sos	8 54	9 20	4 58	
468	Szegedin . . . . . pl.	10 36	12 44	2 2	1 23	96	Caransebesiu . . . . . sos.	—	7 32	9 52	—	—	Bazias—Timisióra				
580	Timisióra [Jos.] sos.	1 6	4 12	4 50	4 20	—	Caransebesiu . . . . . pl.	—	7 37	9 45	—	—	Klm.	Statiunele	T. mixt pers	Tr. de	T. mixt
—	Timisióra . . . . . pl.	12 24	3 50	4 45	4 40	135	Lugosiu . . . . . "	—	8 33	10 41	—	—			el. I-III	el. I-III	el. I-III
640	Lugosiu . . . . . pl.	—	8 40	6 11	6 04	194	Timisióra [Jos.] sos.	5 16	10 4	11 57	—	—	óre m.	óre m.	óre m.		
679	Caransebesiu . . . . . sos.	—	10 37	7 6	7 19	—	Timisióra . . . . . pl.	5 52	10 12	12 15	—	—	—	—	—		
—	Caransebesiu . . . . . pl.	—	5 30	7 9	7 34	307	Szegedin . . . . . pl.	6 57	1 50	2 59	—	—	—	—	—		
718	Porta orient . . . . . pl.	—	8 52	8 12	9 2	424	Czegled . . . . . sos.	—	4 58	4 58	—	—	—	—	—		
746	Mehadia . . . . . pl.	—	10 35	—	9 54	—	Czegled . . . . . pl.	—	5 10	4 58	—	—	—	—	—		
750	Baile Erbulane . . . . . pl.	5 41	10 52	9 41	9 41	497	Budapest'a . . . . . sos.	10 25	7 2	6 25	—	—	—	—	—		
767	Orsiova . . . . . pl.	5 50	11 48	10 07	10 07	—	Budapest'a . . . . . pl.	10 31	6 50	7 —	—	—	—	—	—		
774	Verciorova . . . . . sos.	6 01	—	10 28	10 28	774	Vien'a . . . . . sos.	3 36	9 20	12 —	—	—	—	—	—		

*] Acest tren express spre Orient merge numai Marti'a si Sambat'a   **] Acest tren express merge numai Mercuri- Joi- si Dumineca- Luni.

Voitek—Bocsi'a			Valkány—Perjamos			Jasenova—Oravitia—Anina					
Klm.	Statiunele	Tren mixt el. I-III	Tren mixt el. I-III	Klm.	Statiunele	Tren mixt el. I-III	Tren mixt el. I-III	Klm.	Statiunele	Tren mixt el. I-III	Tren mixt el. I-III
—	Voitek . . . . . pleca	7 20 dim.	6 10 dim.	—	Valkány . . . . . pleca	2 35 dim.	—	—	Jasenova . . . . . pleca	8 15 dim.	8 45 ser'a
47	Bocsi'a mont. . . . . sos	10 16 "	8 16 ser'a	44	Perjamos . . . . . sos	4 45 "	—	38	Oravitia . . . . . sos	11 45 "	10 45 "
—	Bocsi'a—Voitek			—	Perjamos—Valkány			72	Anina . . . . . sos	3 23 d. a.	—
—	Bocsi'a montana pleca	4 — "	5 — dim.	—	Perjamos . . . . . pleca	—	10 30 dim.	—	Anina . . . . . pleca	—	11 15 dim.
47	Voitek . . . . . sos	6 20 "	7 46 ser'a	44	Valkány . . . . . sos	—	12 36 "	—	Oravitia . . . . . pleca	3 20 dim.	3 30 d. m.
—				—				72	Jasenova . . . . . sos	4 46 "	5 27 ser'a

Arad—Timisióra				Timisióra—Arad			
Statiunele		Tren accelerat	Tren omnibus	Statiunele		Tren accelerat	Tren de persoane
Arad		8 25	6 —	Timisióra		6 07	12 25
Aradul-nou		8 36	6 26	Temes Szt. Andras i		6 22	12 50
Német-Ságh		8 54	6 51	Merczifalva		6 40	1 16
Ving'a		9 13	7 28	Orezifalva		6 51	1 34
Orezifalva		9 25	7 49	Ving'a		7 05	2 04
Merczifalva		9 36	8 09	Német-Ságh		7 20	2 25
Temes Szt. Andras		4 55	8 30	Aradul-nou		7 40	2 54
Timisióra		10 32	8 58	Arad		7 50	3 10

Nota: Numerii cursivi insemneza orele de noapte, adese dela 6 ore ser'a pana la 6 ore dim. — Tr. acc — tren accelerat. Tr. d. Pers. — tren de persoane. Tr. m. — tren mixt. Tr. o. tren omnibus. el. clasa ó. — óra m. — minuta. Klm. distantia in kilometri.

Cu tipariul lui Emil Hössler in Timisióra.